

Zprávy

JAROMÍR JANOUŠEK
19. 3. 1931 – 10. 10. 2017

Po několika málo týdnech vážných zdravotních potíží zemřel 10. října 2017 prof. PhDr. Jaromír Janoušek, DrSc. Jeho vědecko-organizační dráha je dlouhá a neobyčejně pestrá. Hlavním mottem bylo pro něj v domácím prostředí konstituovat a rozvíjet sociální psychologii a v mezinárodním měřítku pomoci spolupráci mezi evropskou a severoamerickou sociální psychologií. Jeho obětavost šla někdy až za hranici vlastní odborné práce.

Jaromír Janoušek se narodil 19. března 1931 v Polici nad Metují do rodiny právníka a učitelky. Rané dětství prožil s rodiči v Chotěboři, kde později díky rodišti své ženy trávil volný čas, kde ale také vznikly některé jeho publikace. Od roku 1937 žila jeho rodina v Hradci Králové (celý život se hrdě hlásil k tomu, že je Východočech), v Hradci vystudoval reálné gymnázium. V letech 1950–1954 vystudoval psychologii a filozofii na Univerzitě Karlově v Praze. V době studia měl možnost setkávat se s tak významnými osobnostmi tehdejší psychologie, jako byl Jan Doležal, Václav Příhoda nebo Vladimír Tardy, jehož výklad filozofických otázek psychologie byl pro něj velmi inspirující. Všichni se stali později jeho kolegy, ať už v Československé akademii věd či na katedře psychologie FF UK.

Přelomovým obdobím pro jeho budoucí vývoj a směřování se stalo absolvování aspirantského studia na filozofické fakultě Lomonosovovy univerzity v Moskvě v letech 1954–1957. Za školitele měl již tehdy světově proslulého neurofyziologa A. S. Luriju. Získal si jeho důvěru, a tak se dověděl o unikátním výzkumu realizovaném Lurijou na podnět Vygotského ve třicátých letech minulého století ve Střední Asii. Unikátním proto, že v jedné historické době se prolínaly dva společenské systémy, a proto, že byla vyvinuta specifická metodika, umožňující doložit společensko-historickou determinaci psychiky. Z hlediska pozdějšího vývoje sociální psychologie byla také unikátní etická stránka výzkumu, protože zkoumanými osobami byli v přísně islámském duchu žijící obyvatelé Kirgistanu a Turkmenistanu. Výzkumná zpráva ležela v tehdejší Sovětském svazu desítky let v trezoru v obavě o její ideologické zneu-

žití. Je zásluhou Jaromíra Janouška, že Luriju pobídl k vydání této práce, která vyšla v originále v roce 1974 pod názvem „Ob istoričeském razvítii poznaveatel'nyh procesov“, v českém překladu Jaromíra vyšla v roce 1976. Později, když tato práce vešla do povědomí světové psychologie, získala značný ohlas a potvrzení o neopakovatelné unikátnosti výzkumu. Závěry výzkumu Luriji se promítly i do Janouškova vymezení předmětu sociální psychologie, jak jej uvádí v učebnici „Sociální psychologie“ vydanou s kolektivem spoluautorů v roce 1988, ale také do jeho práce „Sociálna determinácia psychiky a správania: kapitoly zo všeobecnej psychologie“, vydané v roce 1987.

Během moskevského pobytu měl možnost navštěvovat ve Filozofickém ústavu Akademie věd semináře S. L. Rubinštejna, kterého si velmi vážil pro jeho hluboce doložené souvislosti mezi psychologií a filozofií, a neměně si považoval to, že byl oponentem jeho kandidátské práce. Pro mnohé nás starší byla Rubinštejnova práce „Bytí a vědomí: o místě psychična ve všeobecné vzájemné souvislosti jevů hmotného světa“, která vyšla v roce 1961 v překladu J. Janouška, úvodem do studia psychologie na vysoké škole.

Po návratu z tehdejšího Sovětského svazu pracoval J. Janoušek nejprve dva roky jako odborný asistent na katedře filozofie FF UK. V roce 1959 nastoupil na místo vědeckého pracovníka v Pedagogickém ústavu J. A. Komenského ČSAV. Pracoval zde pod externím vedením J. Doležala, který prosadil po dohodě s O. Chlupem dvě psychologická místa v ústavu jako zárodek budoucího Psychologického ústavu ČSAV. Po dobu působení v Pedagogickém ústavu měl příležitost spolupracovat také s jeho ředitelem J. Vaňou, předním pedagogem a vynikajícím předválečným psychologem.

J. Janoušek se spolupodílel na založení Psychologického ústavu ČSAV, který vznikl po dlouhém úsilí v roce 1967, a zasazoval se o to, aby se jeho ředitelem stal V. Tardy. V Psychologickém ústavu působil jako vědecký, později samostatný vědecký pracovník a vedl oddělení sociální psychologie. Po jistých neshodách s tehdejším vedením Psychologického ústavu přešel v roce 1978 do Filozofického ústavu ČSAV, kde se podílel na výzkumu hodnot české mládeže. Zároveň externě vedl katedru sociální

psychologie na FF UK, jednu z tehdy na čtyři rozdělené katedry psychologie. V roce 1981 přešel na FF UK a stal se vedoucím znovu sjednocené katedry psychologie, kterou vedl až do roku 1990. Pripadl mu nelehký úkol spojit separovaná pracoviště do jednoho funkčního celku a zapojit všechny členy katedry do společně řešených výzkumných úkolů.

V roce 1990 odjel na dlouhodobě plánovaný roční pobyt do USA, kde se ve Stanfordu stal členem výzkumného týmu Centra pro pokročilá studia v sociálních a behaviorálních vědách, přednášel na tamní univerzitě, ale byl zván k přednáškám i na další univerzity ve Spojených státech. Navázal zde na dřívější spolupráci z šedesátých let s tak významnými sociálními psychology, jako byl H. Kelley, R. Zajonc, D. Campbell, M. Deutsch aj. Po návratu působil v obnoveném Psychologickém ústavu FF UK až do jeho sloučení s katedrou psychologie. I ve vysokém věku se zajímal o dění na katedře, pravidelně docházel na konzultace, doktorandské semináře a zkoušky, přednášel v programu Erasmus.

Sociálněpsychologické práce se objevily v bývalém Československu již v meziválečném období a těsně po druhé světové válce. Padesátá léta přilíš nepřála samotné psychologii, natož sociální psychologii. Na prvním kongresu Československých psychologů v roce 1961 vystoupil J. Janoušek s referátem, ve kterém poukázal na nezbytnost zaměřit se v psychologickém výzkumu na otázky zkoumání sociální determinace psychiky. V časopise Československá psychologie se vzápětí rozvinula diskuze o důležitosti a nutnosti rozvíjet poznatky sociální psychologie, které přispívají k objasnění sociální podstaty člověka. Výsledkem bylo nejen zřízení již zmíněného oddělení sociální psychologie na půdě Československé akademie věd, ale také zavedení předmětu sociální psychologie na vysokých školách, kde se vyučovala psychologie.

Právě v tomto období se poprvé osobně setkal s již zmiňovanými významnými osobnostmi světové sociální psychologie, ať už v USA, někde v Evropě či přímo v Československu. Svou roli tady sehrál i Lurija, díky němuž – přes počáteční nedůvěru – se do jisté míry podařilo zapojit do tohoto hnutí také sociální psychologie z bývalého Sovětského svazu. Jako výraz ocenění jeho práce pro sociální psychologii na mezinárodním poli byl pravidelně zván na světové kongresy psychologie, kterých se aktivně zúčastňoval.

O roli Jaromíra Janouška při propojování evropské a americké sociální psychologie výmluvně vypovídá práce S. Moscoviciho a I. Markové „The making of modern social psychology. The hidden story of how an international social science was created“ z roku 2006. Je zde nejcitov-

vanějším autorem a jsou zde dokonce otištěny zachované telegramy, které posílal účastníkům plánovaného setkání East West Meeting v Praze v říjnu 1968, jež i přes složitost událostí té doby dokázal zorganizovat.

V sedmdesátých letech neměl již tolik příležitosti bezprostředněji se podílet na rozvoji mezinárodní či spíše mezikontinentální spolupráce, ale stále zůstával oním spojovacím mostem mezi Západem a Východem. Svědčí o tom opakované žádosti o zprostředkování pojetí a vývoje sociální psychologie ve střední a východní Evropě. Z mnoha statí pro ilustraci vybírám: J. Janoušek: On Marxian concept of praxis. In: J. Israel, H. Tajfel (Eds.), The context of social psychology. A critical assessment. London, Academic Press 1972; J. Janoušek, I. Sirotkinova: Psychology in Russia and Central and Eastern Europe. In: T. M. Porter, D. Ross (Eds.), The Cambridge History of Science, Vol. 7. Cambridge, Cambridge University Press 2003; J. Janoušek, I. Slaměnik: L'influence des changements sociaux et politiques sur la psychologie sociale. L'exemple de la République Tchèque. Les Cahiers Internationaux de Psychologie Sociale, 62, 2004, 31-37.

K jeho organizačně odborným počínům patří také navázání spolupráce v rámci tehdejšího Státního plánu základního výzkumu se Společenskovedním ústavem SAV v Košicích v osmdesátých letech minulého století. Spolupráce vyústila do společných publikací, mimo jiné se promítla do učebnice „Sociální psychologie – Sociálna psychológia“ vydané v roce 1997 ještě česko-slovensky.

Při charakterizování odborné činnosti J. Janouška je třeba mít na zřeteli přinejmenším dvě roviny: jedna se vztahuje ke zkoumaným tématům, druhá k jejich metodologickému zpracování. Na prvním místě, asi poněkud proti očekávání, bych jmenoval jeho zájem o porozumění nejjobecnějším otázkám, jako jsou psychika, vědomí, činnost, osobnost. V tomto ohledu se projevilo jeho filozofické vzdělání. Potřeboval mít v těchto otázkách jasno, aby se mohl – jak sám ve své skromnosti říkával – zajímat o sociálněpsychologické fenomény.

Musím přiznat, že nevím přesně, proč se Jaromír celoživotně přednostně zajímal o sociální komunikaci. Nikdy jsem se ho na to neptal, snad proto, že patřila konstanta: Janoušek rovná se komunikace. Hned jeho první knižní publikace „Sociální komunikace“ vydaná v roce 1968 vzbudila velký ohlas doma i v zahraničí, protože byla přeložena do několika jazyků. Oproti povrchním popisům komunikace vychází z komunikačního aktu, ve kterém má zásadní úlohu význam zakódovaný ve sdělení, který s nějakým záměrem původce (mluvčí) adresuje příjemci, ten jej dekoduje a snaží se význam

sdělení interpretovat. Na interpretaci pak závisí případná odpověď příjemce. V pozdějších pracích tento komunikační akt (oblouk) detailněji rozpracovává.

Od samého počátku spojuje komunikaci s lidskou psychikou na bázi významu (to se mimo jiné promítlo i do názvu pozdější publikace z roku 2007 „Verbální komunikace a lidská psychika“). Lidská psychika je založena na významovosti. Sdílení významů je pro komunikaci rozhodující. Na jedné straně slovo jako znak a jeho význam reprezentuje v paměti obraz vnějšího světa, na druhé straně významy spojené se znaky (slovy) jsou odrazem sociokulturního prostředí, ve kterém člověk žije. Z hlediska psychiky a jejích funkcí jsou to pak významy, které vstupují do regulační funkce psychiky.

Na Jaromíra Janouška můžeme nahlížet jako na skvělého teoretika, který vycházel z hlubokých znalostí psychologie, filozofie a lingvistiky. Tento obraz by však nebyl úplný. Stejně tak byl skvělým experimentátorem. Legendárním se stal jeho experimentální výzkum komunikace v triádě. Realizaci tohoto složitěho experimentálního dizajnu občas provázely technické potíže, které snášel s velkou trpělivostí a nakonec celý výzkum úspěšně dokončil. Získané poznatky shrnul v publikaci „Společná činnost a komunikace“ z roku 1984. Prokázal zde mimo jiné, že kooperace a kompetice nemusí být nutně protikladné, ale mohou vzájemně přecházet jedna v druhou.

Završením jeho celoživotní práce na tématu sociální komunikace je Jaromírova poměrně rozsáhlá publikace (cca 380 stran) „Psychologické základy verbální komunikace“, která vyšla v roce 2015 (získala cenu rektora UK za významnou vědeckou monografii). Základní charakteristika by mohla znít tak, že je to aktualizovaná syntéza dosavadní práce na tomto tématu, ale najdeme zde výsledky dalšího experimentálního výzkumu, mnohem širší psychologické, filozofické, lingvistické a sémiotické analýzy zejména řeči a jazyka, i zcela nové kapitoly, např. specifitost ženské a mužské komunikace, nebo komunikace ve virtuální realitě. Zde se rovněž vrací (řekl bych do hlubokých pater psychiky) ke složitému problému vztahu intrapersonální komunikace a vnitřní řeči. Toto relativně dílčí téma ho doslova pronásledovalo po celý život a nikdy nebyl úplně spokojen s jeho řešením.

Jen stručně připomínám, že se také věnoval zkoumání motivace, tvořivosti, skupinového řešení problému aj. Primát mu však náleží v tom, že s kolektivem autorů vydal u nás vůbec první učebnici „Metody sociální psychologie“ (1988).

V roce 1983 se stal Jaromír Janoušek profesorem, v roce 1986 doktorem věd, v roce 2016 byl

jmenován emeritním profesorem. Spolupodílel se na výchově několika generací psychologů. Samozřejmě nejen akademické tituly a vědecké hodnosti jej předurčovaly k tomu, že vedl asi těžko spočítatelné množství diplomových, kandidátských či doktorských disertací, připravoval a podílel se na mnoha habilitačních a profesorských řízeních. A už vůbec nikdo nespočítá, kolik napsal oponentských a recenzních posudků.

Byl členem domácí psychologické i sociologické společnosti, vedle toho několika zahraničních psychologických společností, stejně tak byl členem několika zahraničních redakčních rad časopisů, v redakční radě Československé psychologie byl od roku 1972.

Bylo přáním Jaromíra, abych napsal nekrolog. Poprvé jsme se setkali 1. 10. 1973, když jsem coby aspirant nastoupil do Psychologického ústavu ČSAV. Pamatuji si velmi přesně, jak si mne přišel „okouknout“ v místnosti tehdejšího hlavního sídla ústavu v Purkyňově ul. 2 v Praze 1. Vzhlížel jsem k němu s velkou úctou. Ani jeden z nás v tu chvíli netušil, že náš původně ryze kolegiální vztah přeroste ve velké přátelství, vzájemnou pomoc a později i spoluautorství. Odešel rozený altruista, laskavý a moudrý člověk neuvěřitelných encyklopedických znalostí. Bohužel, až nebudu vědět, už se jej nezeptám. Jaromíre, velké díky za všechno a nejen za sebe.

I. Slaměnik

BIBLIOGRAFIE

- Andrejeva, G. M., Janoušek, J. (1987): Obšče-nije i optimizacija soggustnoj dejatelnosti. Moskva, Izdatelstvo VSMU.
- Brichcín, M., Hoskovec, J., Janoušek, J., Štikar, J. (1985): Experimentální výzkum koordinace součinnosti v malých skupinách. In Psychologické výzkumy v ČSSR, 1981-1985. Praha, Československá psychologická společnost, 63-66.
- Janoušek, J. (1957): Gnoseologický význam Pavlovova učení o analýze a syntéze. In: J. Doležal (Ed.), Sborník psychologických prací. Praha, Nakladatelství ČSAV, 11-26.
- Janoušek, J. (1963a): Praxe a poznání. Praha, Nakladatelství politické literatury.
- Janoušek, J. (1963b): Teoretické a metodologické důsledky společenské povahy lidské psychiky. Československá psychologie, 7, 313-328.
- Janoušek, J. (1965): Das Problem der Analyse der gesellschaftlichen Wechselwirkung und Kommunikation in der marxistischen Sozialpsychologie. In: H. Hiebsch, M. Vorweg (Eds.), Sozialpsychologie im Sozialismus: Bericht vom internationalen Symposium marxist. Sozialpsychologen „Der gesellschaftl. Auftrag d. Sozialpsychologie im Sozialis-

- mus“, vom 21. bis 23. Okt. 1964 in Jena. (49-58). Berlin, VEB Dt. Verl. d. Wissenschaften.
- Janoušek, J. (1968a). Reversibility of communicative activities. *Československá psychologie*, 12, 1-7.
- Janoušek, J. (1968b): Sociální komunikace. Praha, Svoboda.
- Janoušek, J. (1968c): Vliv přeměny rolí informátora a tazatele na společně řešení úkolů. *Československá psychologie*, 12, 538-540.
- Janoušek, J. (Ed.) (1969): *Experimental Social Psychology: Papers and Reports from the International Conference on Social Psychology*. Prague, Institute of Psychology, Czechoslovak Academy of Sciences.
- Janoušek, J. (1970): Comments on Campbell's „Reforms as experiments“. *American Psychologist*, 25, 2, 191-193.
- Janoušek, J. (1971): Struktura a typologie skupinové problémové situace. *Československá psychologie*, 15, 492-495.
- Janoušek, J. (1971): Opyt socialno-psychologičeskogo analiza dialoga v uslovijach sovmeštnoj zadači. Novyje issledovanija v psihologii i vozrastnoj fiziologii I. Moskva, Pedagogika.
- Janoušek, J. (1972a): Socialno-psychologičeskije problemy dialoga v procese sotrudničestva meždu luďmi. *Psycholingvistika za rubežom*. Moskva, Nauka.
- Janoušek, J. (1972b): On Marxian concept of praxis. In: J. Israel, H. Tajfel (Eds.), *The Context of Social Psychology. A Critical Assessment*. London, Academic Press.
- Janoušek, J. (1973a): Úkolově zaměřený dialog spolupracujících osob v podmínkách různé výchozí informovanosti. *Československá psychologie*, 17, 107-124.
- Janoušek, J. (1973b): Někotoryje socialno-psychologičeskije voprosy problemnogo dialoga. *Psycholingvistika za rubežom*. Moskva, Institut jazykoznanija AN SSSR.
- Janoušek, J. (1974a): Kooperace a komunikace v mezilidských vztazích. *Československá psychologie*, 18, 471-481.
- Janoušek, J. (1974b): Úkolově zaměřená komunikace při společné činnosti. *Československá psychologie*, 18, 514-527.
- Janoušek, J. (1975): Dynamika lidské motivace v podmínkách VTR. *Československá psychologie*, 19, 400-411.
- Janoušek, J. (1976): Metodologičeskije problemy analiza komunikativnogo obščeniija. In: V. M. Kvačachija (Ed.), *Problemy socialnoj psihologii*. Tbilisi, Izdatelstvo Tbiliskogo universiteta, 39-46.
- Janoušek, J. (1977): Motivace, hodnoty a postoje lidí ke světu a životu. In: J. Mužík a kol., *Vědecký světový názor a hodnoty socialistického člověka*. Praha, Mladá fronta, 178-191.
- Janoušek, J. (1978): K povaze a dynamice interpersonálního vztahu. In: M. Maršík (Ed.), *Filozofická problematika člověka a formování socialistické osobnosti*. Praha, SPN.
- Janoušek, J. (1979): Srovnání spolupráce a soutěžení v podmínkách společného zapamatování. Věnováno k 90. narozeninám univ. prof. dr. Václava Příhody. *Československá psychologie*, 23, 463-473.
- Janoušek, J. (1980b). Implicitní kategorizace komunikativního aktu. In: D. Kováč (Ed.), *Psychologické výskumy v ČSSR 1976-1980*. Zborník individuálních referátů k V. sjezdu čs. psychologův. Praha, Československá psychologická společnost, 22-25.
- Janoušek, J. (1981a): Kommunikacija trech učastnikov sovmeštnoj dejatelnosti. In: B. F. Lomov (Ed.): *Problema obščeniija v psihologii*. Moskva, Nauka.
- Janoušek, J. a kol. (1981b): Sociální psychologie. Skriptum. Sv. I a II. Praha, SPN.
- Janoušek, J. (1982): Problemy obščeniija v uslovijach sovmeštnoj dejatelnosti. *Voprosy psihologii*, 82, 6.
- Janoušek, J. (1984). Společná činnost a komunikace. Praha, Svoboda.
- Janoušek, J. a kol. (1985): Aktivita, tvořivost a kooperace jako psychologické faktory vědeckotechnického rozvoje. Praha, Univerzita Karlova.
- Janoušek, J. a kol. (1986): *Metody sociální psychologie*. Praha, SPN.
- Janoušek, J. (1987): Sociálna determinácia psychiky a správania. Bratislava, SPN.
- Janoušek, J. a kol. (1988): Sociální psychologie. Praha, SPN.
- Janoušek, J. (1989a): Cooperation, communication and cognitive creativity. In: J. P. Forgas, J. M. Innes (Eds.), *Recent advances in social psychology*. Amsterdam, North Holland, 341-350.
- Janoušek, J. (1989b): Značenije knigi S. L. Rubinštejna „Čelovek i mir“ dlja filosofských osnov socialnoj psihologii. In: B. F. Lomov (Ed.): *Sergej Leonidovič Rubinštejn. K 100-letiju so dna roždenija*. Moskva, Nauka.
- Janoušek, J. (1992): Sociálně kognitivní teorie Alberta Bandury. *Československá psychologie*, 36, 385-398.
- Janoušek, J. (1993): Dialogue and joint activity: A psychological approach. In: J. Brzezinski, S. Di Nuovo, T. Marek, T. Maruszewski (Eds.), *Creativity and consciousness*. Amsterdam, Rhodopi, 75-103.
- Janoušek, J. (1993): Intuice v psychologii kreativity. In: J. Stachová, J. Nosek (Eds.), *Intuice ve vědě a filozofii*. Praha, Filozofický ústav AV ČR, 211-220.

- Janoušek, J. (1997): Sociální komunikace. In: J. Výrost, I. Slaměník (Eds.), Sociální psychologie – Sociálna psychológia. Praha, ISV, 127-146.
- Janoušek, J. (1998): Content analysis of dialogue: a psychological approach. In: S. J. Čmejrková, J. Hoffmanová (Eds.), Beiträge zur Dialogforschung. Bd. 16, Dialoganalyse VI, Teil 1. Tübingen, Niemeyer.
- Janoušek, J. (2000): Utváření subjektu v socializaci jedince jako psychologický problém. In Jedinec a společnost. Sborník k 65. narozeninám doc. PhDr. Jana Sedláčka, CSc. Praha, katedra sociologie FF UK, 95-103.
- Janoušek, J. (2001): Intrapersonální komunikace a vnitřní řeč. Československá psychologie, 45, 481-492.
- Janoušek, J. (2002): Projevy vnitřní řeči v intrapersonální a interpersonální komunikaci. Československá psychologie, 46, 193-207.
- Janoušek, J. (2004): Význam v komunikaci a lidské psychice. Československá psychologie, 48, 1-16.
- Janoušek, J. (2004): Skupinová identita jedince a identita skupiny v procesu globalizace. In: Rozvoj české společnosti v Evropské unii: (příspěvky z konference konané ve dnech 21. – 23. 10. 2004). Vyd. 1. Praha, Matfyzpress.
- Janoušek, J. (2005): Významová analýza komunikace. Československá psychologie, 49, 193-210.
- Janoušek, J. (2007a): Verbální komunikace a lidská psychika. Praha, Grada.
- Janoušek, J. (2007b): Feelings, virtues, and industry in Adam Smith's Theory of moral sentiments: their relation to his economic thought. In: K. Riegel et al., Absurdity in economy. Prague, Institute of Psychology, Faculty of Arts and Humanities, 14-21.
- Janoušek, J. (2008a): Psychologická specifická písemné komunikace. In: A. Jaklová (Ed.), Člověk – jazyk – text. Sborník z mezinárodní lingvistické konference konané u Příležitosti životního jubilea prof. PhDr. Jana Kořenského, DrSc. České Budějovice, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Filozofická fakulta, Ústav bohemistiky, 75-78.
- Janoušek, J. (2008b): Sociální komunikace. In: J. Výrost, I. Slaměník (Eds.), Sociální psychologie, 2., přepracované a rozšířené vydání. Praha, Grada Publishing, 217-232.
- Janoušek, J. (2009): Psychologické faktory ekonomické výkonnosti. Československá psychologie, 53, 556-572.
- Janoušek, J. (2012): O mých zahraničních učitelích a co jsem se od nich dověděl. E-psychologie, 6(4), 42-49. Dostupné na <http://e-psycholog.eu/pdf/janoušek.pdf>
- Janoušek, J. (2015): Psychologické základy verbální komunikace. Praha, Grada.
- Janoušek, J., Bokorová, V. a kol. (1971): Motivační a civilizační proměny. Praha, Svoboda.
- Janoušek, J., Brichcín, M., Uhlář, P., Hnilica, K. (1994): Joint problem solving mediated by a computer network. Journal of Russian and East European Psychology, 32, 1, 78-96.
- Janoušek, J., Brichcín, M., Hnilica, K., Savický, P. (1995): Výzkum komunikačních procesů při společné činnosti v podmínkách počítačové sítě. Československá psychologie, 39, 40-51.
- Janoušek, J., Hoskovec, J., Štikar, J. (1993): Psychologický výkladový atlas. Praha, Karolinum a Academia.
- Janoušek, J., Sirotkinova, I. (2003): Psychology in Russia and Central and Eastern Europe. In: T. M. Porter, D. Ross (Eds.), The Cambridge history of science, Vol. 7. Cambridge, Cambridge University Press.
- Janoušek, J., Slaměník, I. (1998): Člověk a média: Psychologie masové komunikace. In: J. Výrost, I. Slaměník (Eds.), Aplikovaná sociální psychologie I. Člověk a sociální instituce. Praha, Portál, 125-159.
- Janoušek, J., Slaměník, I. (2004): L'influence des changements sociaux et politiques sur la psychologie sociale. L'exemple de la République Tchèque. Les Cahiers Internationaux de psychologie Sociale, 62, 31-37.
- Janoušek, J., Slaměník, I. (2008): Sociální motivace. In: J. Výrost, I. Slaměník (Eds.), Sociální psychologie, 2., přepracované a rozšířené vydání. Praha, Grada, 147-160.
- Riegel, K., Janoušek, J. (2006): Etika a psychologii v podnikání. Acta Universitatis Carolinae Philosophica et Historica. Monographia CLXIII. Praha, Karolinum.
- Slaměník, I., Janoušek, J. (1997): Prosociální chování. In: J. Výrost, I. Slaměník (Eds.), Sociální psychologie – Sociálna psychológia. Praha, ISV, 339-362.
- Slaměník, I., Janoušek, J. (2008): Prosociální chování. In: J. Výrost, I. Slaměník (Eds.), Sociální psychologie, 2., přepracované a rozšířené vydání. Praha, Grada, 285-302.
- Šípek, J., Janoušek, J. (1977): Funkce neverbálních a verbálních projevů při předmětné a sociální zaměřenosti úkolové činnosti. Československá psychologie, 21, 10-20.

ZPRÁVA O PRŮBĚHU
24. CELOSTÁTNÍ KONFERENCE
SEKCE PSYCHOLOGIE ZDRAVÍ
ČMPS S MEZINÁRODNÍ ÚČASTÍ

Sekce psychologie zdraví ČMPS uspořádala ve dnech 19.–21. 5. 2017 další, již 24. ročník konference k otázkám psychologie zdraví. Mezi